						–			

PRÓBAÉRETTSÉGI

2003. május-június

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

KÖZÉPSZINT

SZÖVEGÉRTÉS

Kiss Árpád OKSZI
Országos Közoktatási Szolgáltató Intézmény
Vizsgafejlesztő Központ

OKÉV
ORSZÁGOS KÖZOKTATÁSI ÉRTÉKELÉSI ÉS VIZSGAKÖZPONT

Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget, majd válaszoljon a kérdésekre!

Körközép

A táncolók kézen fogva lépegetnek körbe-körbe, finoman szökellnek, ringanak. Középen a földön gyertyák, lángjuk meg-meglobban a szoknyák szelétől. A lépések egyszerűek, a ritmus intenzív, a dallam magával ragadó. Van, aki tűzpiros ruhában suhog, van, ki farmerbe-pólóba öltözött, szigorú rakott szoknyában lépdel egyikük, ezüstcipellő van a másik lábán, fekete harisnyában szökell a miniszoknyás lány. Lányok és asszonyok, húszévesek és harminc- és negyven- és ötvenévesek. Két férfi is táncol a körben.

Balázs Katalin halk, de határozott szavakkal vezeti a körtáncot: „Ez a történet a bölcsről és a bolondról szól. A bölcs nagy lépést tesz előre, így, és felemeljük a kezünket, örvendezünk. De most jön a bolond, nézzük csak, milyen kacskaringós utat jár be, így lép: kettő előre, kettő hátra, nem lát semmit, fordul, keresztbe lép, és lám a végén ő is örvendezik."

Dinamikus örmény zene hangzik, melyre Bertrand lovag útját járják – „jobb, bal, jobb, szőlőindalépéssel haladunk, és ballal toppantunk kettőt" –, aki Antiochiában, kanyargós sikátorokban keresi a csodaszép hercegnőt. Vajon megtalálta szíve hölgyét a lovag, vagy csak ábrándképet kergetett? – kérdezi a tánc végén Katalin.

Ma na vu a tánc neve, amellyel izraeli népzenére biblikus gondolat kel életre: „Mily szép e lépte fenn a hegyeken annak, ki jó hírt hoz a békéről, örömről és szabadulásról."

Majd arab dallamok következnek, aztán *Bonnie Dawson* énekére és tangóharmonikájának különös „lélegző" hangjára egy rejtély nyomába erednek: éjszakai csónakos furcsa lélegzést hall, nem tudni, ember vagy állat van a közelében, ám amikor kivilágosodik, csak a víz veszi körül.

Jönnek a táncok egymás után, és köztük csöndek: a táncolók mozdulatlanul állnak. Majd újra átadják magukat az egymondatos történetek hangulatának, a zenének, a lépések ritmusának. Van, aki szinte lebeg, van, aki minden lépést pontosan lép, nem téveszt, van, aki után mellé-mellétoppant. És mind mosolyog. Eltűnik a tornaterem szürkesége.

Most a kör megnyílik, az Alhambra-himnusz muzsikájára egyedül mozognak, mindenki úgy, ahogyan éppen érez, amilyen mozdulatra vágyik. Van, aki csak hunyt szemmel ringatózik. Judit, aki a *Vakvagányok* című film óta ismertté vált, kicsit talán bátortalanul, de nagyon kecsesen táncol. Judit vak. Vajon honnan tudja, hogy szép-e egy mozdulat?

– Nem tudom, hogy szép-e – mondja a szünetben, miközben joghurtok, gyümölcsök, briósok kerülnek elő, s valaki finom házi süteményt kínál körbe. – Csak próbálok valamit … Eleinte még kifelé figyeltem, és arra gondoltam, mi van, ha nem szép, mit szólnak a többiek. De mióta rájöttem, hogy nem másnak táncolok, hanem magamnak, azóta belülről jön a mozdulat, és örömöm van a táncban.

Judit egyetemista, történelmet és antropológiát tanul, félévi dolgozatát a táncról írta. Andrea közgazdász, hastánccal, asztrológiával is foglalkozik, először vesz részt körtáncban. Azt mondja, máskor is eljön, mert itt feltöltődik. Eszter gyermekpszichológusnak készül, ő úgy érzi, egy mélyebb világba jut el a szakrális körtánc által. Ha képes lesz igazán megtanulni

a táncot, talán a gyógyításban is alkalmazza majd. Egy másik Judit gyógymasszőr, de táncot is tart saját csoportjában. Számára a szakrális körtáncnak nincs vallásos jelentése, úgy gondolja, akár nemzetközi táncháznak is nevezhetnénk.

A szakrális körtánc mozgalomként indult világ körüli útjára a hetvenes években a skóciai Findhornból, egy spirituális közösségből – meséli a csoport vezetője, Balázs Katalin. Ma már minden kontinensen ismerik, és más-más módon ugyan, de mindenhol az életet ünneplik vele. Alapelemei is nemzetköziek, sokféle néptánc hagyományos lépéseinek kombinációi, gyakran leegyszerűsítve, a kezdők számára is követhetően. Mivel a táncok különböző kultúrkörből származnak, különböző vallásokhoz is kapcsolódnak. A szakrális körtánc nem egyetlen vallást, hanem azt a gondolatot képviseli, hogy minden ember és minden vallás ugyanazon forrás, ugyanazon kör középpontja felé tart. A kör maga mint szimbólum is fontos, hiszen mind a keleti világban, mind pedig a nyugati kultúrákban a középpont köré rendeződő formák dominálnak. És akkor még nem is beszéltünk a természetben gyakori körformákról.

Ami a zenét illeti, éppúgy táncolnak taizéi dalokra, görög és más népzenékre, mint klasszikus és mai zenére, vagy a sokszor csak néhány szótagból álló buddhista mantrák mormolására.

– A szünet nélkül ismétlődő mantra lecsendesíti az elmét, fókuszálja a kószáló gondolatokat, és segíti a befelé figyelést, ami elengedhetetlenül szükséges ehhez a tánchoz – mondja Katalin. – Itt a lelkiség és a spiritualitás ugyanolyan fontos, ha nem fontosabb, mint a lépések. Táncunkat ugyanakkor felfoghatjuk dinamikus meditációnak is, ahol a lépések és a zene segítenek minket a stressz oldásában, a feltöltődésben, önmagunk jobb megismerésében, és abban is, hogy képesek legyünk megérinteni egymást. Tehát hogy eljussunk önmagunkhoz, a másik emberhez és az élet értelméhez. A körtánc út a láthatón túli világhoz, és segít megtudni, miért vagyunk itt, és mi a dolgunk.

A körtáncmozgalom ősi gyökerekhez nyúlik vissza. Abba az időbe, amikor az emberek életét átszőtte a tánc, táncoltak olyan fontos események kapcsán, mint a születés, halál vagy szerencsés vadászat. Tánccal köszöntötték a napfelkeltét, és kértek esőt. A táncuk nem a közönségnek szólt. A szakrális tánc is maguknak a táncolóknak szól, és a foglalkozások is többnyire valami esemény, téma vagy olyan ünnep köré rendeződnek, mint karácsony, húsvét, gyertyaszentelő, boldog lányok és asszonyok ünnepe – ahogyan ők nevezik a nőnapot. De volt már téma az életút vagy a megújulás is, amit *Nagy Rita* diplomamunkájához táncoltak.

Rita több éve táncol. Pszichológiát tanul, ötödéves. A szakrális körtánc a szakdolgozatának témája. A tánc közben átélt szubjektív élmények és tartalom elemzése vizsgálódásának célja, hiszen ez egy olyan mozgalom, amely igen mély hatással van a lélekre. A másik kérdés, ami foglalkoztatja, hogy a körtánc hogyan hat a résztvevők hangulatára és lelkiállapotára.

A szakdolgozatomban vizsgálom a szorongás, depresszió szintjét a tánc előtt és után – mondja Rita. – Itt ugyan egészséges emberek táncolnak, de meggyőződésem, hogy kiegészítő terápiaként a szakrális körtáncot fel lehet használni a gyógyításban. Például egy depressziós, magányos embernek az, hogy beáll a körbe, és megérzi a jelen lévő egységet, és a többiekkel együtt mozog, biztosan segít abban, hogy életenergiái feléledjenek. Ezt támogatja a táncot vezető személy által teremtett elfogadó légkör is, a gyönyörű zenék, a bárki számára megtanulható egyszerű lépéskombinációk. Itt nincs megmérettetés, nem kell semminek és senkinek megfelelni. És még attól sem kell félni, hogy nem kérnek fel táncolni.

Rita úgy látja, hogy ez a tánc egyaránt erősíti a mindnyájunkban meglévő női és férfi oldalt. A lágy, ringatózó lépések a mai világban sajnálatosan hiányzó lágyságot hozzák ki a nőkből és a férfiakból egyaránt. Ugyanakkor minden foglalkozáson szerepel egy dinamikus blokk, ami pedig az aktivitást, a férfi oldalt erősíti a táncolókban. A lassú, meditatív táncok imaként hatnak, a gyorsak pedig felszabadítanak. Sokan mint önfeledt gyerekek adják át magukat a táncnak.

Sötétedik. A teremben hangsúlyosabbak a gyertyalángok. Halk zene szól. A táncolók lassan ringatóznak, átadják magukat a mozgásból kisugárzó leplezetlen és póztalan szeretetnek.

Simon Judit, Heti válasz 2002. 4.19.

FELADATOK

1. Mit jelenthet a cím? Mi a szerepe? Milyen viszonyban áll a szöveggel? 3-4 mondatban értelmezze az olvasottak tükrében!

…….

……..

……..

……..

6 pont	

2. Mit jelentenek a következő szavak?

intenzív: ……...……	1 pont	
stressz:……..……...…….	1 pont	
dinamikus:…….……...	1 pont	
meditatív: ……..……	1 pont	

3. Indokolja, miért különül el a nyitó és a záró bekezdés! Indoklásában elemezze, mi e két bekezdés stilisztikai és szerkezeti szerepe a szöveg egészében!

…….

……..

……..…

…….

4 pont	

4. Jellemezze a szerző viszonyulását a témához! Véleményét indokolja!

……...……

……...……

……...…

...……

..……

……..

4 pont	

5. Egy életmód-magazin kérésére készítsen összegzést a következő címmel:

Milyen hatással lehet a körtánc a benne résztvevőkre?

……..

……...……

……...……

……..……

……...……

……...……

……...……

……..…

……..……

……...

6 pont	

6. Írjon rövid szócikket egy lexikonba *szakrális körtánc* címmel! Az eredeti szövegből csak a kulcsszavakat vegye át!

szakrális körtánc

10 pont	

7. Írjon reklámszöveget egy szórólapra, melyben diáktársait arra bíztatja, jöjjenek el egy körtánc-foglalkozásra!

6 pont	